

Dosarul nr. 2ra-1487/19

Prima instanță: Judecătoria Ungheni (jud: M. Stratan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: B. Bîrca, S. Iorgov, E. Clim)

Î N C H E I E R E

11 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecător
judecătorii

Ion Druță
Tatiana Vieru
Nina Vascan

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de către Lilian Covalenco, reprezentat de către avocatul Anatolie Hotineanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Lilian Covalenco împotriva Ludmillei Covalenco cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copilului minor și decăderea din drepturile părintești și cauza conexată la cererea de chemare în judecată depusă de Ludmila Covalenco împotriva lui Lilian Covalenco cu privire la desfacerea căsătoriei și determinarea domiciliului copilului minor,

împotriva deciziei din 12 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău prin care s-a respins apelul declarat de Lilian Covalenco și s-a menținut hotărârea din 21 august 2018 a Judecătoria Ungheni,

c o n s t a ț ă :

La data de 17 noiembrie 2017 Lilian Covalenco a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ludmillei Covalenco cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copilului minor și decăderea din drepturile părintești.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 07 martie 2000 s-a căsătorit cu pârâta Ludmila Covalenco, căsătorie din care s-au născut doi copii minori: xx, născută la 04 martie 2001 și xx, născută la 22.09.2011.

La începutul căsătoriei relațiile dintre ei erau foarte bune, ambii dorind să întemeieze o familie bazată pe înțelegere și afecțiune.

A susținut reclamantul că pentru a garanta un trai decent familiei și a asigura necesitățile materiale financiare, de comun acord au decis ca Lilian Covalenco să plece temporar la muncă în Norvegia unde a primit o ofertă de muncă. Acolo a fost angajat în mod legal la Compania „ARSIBYGG DRAMMEN AS”.

Concomitent, soții au decis să se stabilească cu traiul temporar în municipiul Chișinău, și anume str. xx ap. xx.

Atât pentru chiria locuinței cât și pentru alte necesități familiale, Lilian Covalenco expedia bani din salariul perceput, iar din momentul plecării sale, periodic purta discuții telefonice cu soția sa Ludmila Covalenco și copii.

A reiterat reclamantul că Ludmila Covalenco a rămas în Republica Moldova și

urma să aibă grijă de copiii comuni minor, iar Lilian Covalenco urma să asigure partea financiară a întreținerii și educației.

În vara anului 2016, Lilian Covalenco tot mai dificil a comunicat cu soția sa Ludmila Covalenco, ultima sistematic evitând discuții telefonice sau rezumându-le la dialoguri formale și de scurtă durată. În luna septembrie 2016, prin intermediul rudelor a aflat că soția sa Ludmila Covalenco a abandonat copiii în grija unei persoane și a plecat într-o direcție necunoscută. Ulterior, peste câteva săptămâni tot de la rude, Lilian Covalenco a aflat că soția sa a plecat în Israel.

În acest sens reclamantul a notat că careva date de contact, adresa sau număr de telefon, nu a indicat, și doar în luna octombrie 2016 a avut o discuție telefonică cu soția sa Ludmila Covalenco și a cerut explicații cu privire la motivele plecării sale și abandonării copiilor. La întrebările sale, Lilian Covalenco nu a primit un răspuns concret sau explicații, ci doar promisiunea că timp de 1 - 2 luni Ludmila Covalenco se va întoarce acasă.

Din acel moment, reclamantul a susținut că relațiile dintre ei au degradat, au intervenit neînțelegeri și restanțieri, iar în acest context Lilian Covalenco a realizat că viața sa în comun cu Ludmila Covalenco a eșuat.

A adăugat reclamantul că fiind firi diferite și având și concepții privitoare la viață, de asemenea diferite, eforturile soților Covalenco de a relua conviețuirea au fost sortite eșecului.

Făcând trimitere la norma art. 2 din Codul familiei a menționat reclamantul că la un an de la despărțirea în fapt, văzând că relațiile de familie sunt grav și iremediabil vătămăte, a luat hotărârea de a divorța într-un mod civilizată, căsătoria lor având de mult timp un caracter pur formal. În această situație, consideră inoportună menținerea familiei, eșuând toate căile de împăcare, fapt pentru care Lilian Covalenco solicită instanței de judecată desfacerea căsătoriei încheiate între el și Ludmila Covalenco.

Cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori a invocat dispoziția art. 60 și 63 Codul Familiei.

Astfel, în condiția când Ludmila Covalenco a abandonat copiii săi minori, a plecat în direcție necunoscută și nu a informat despre acest fapt soțul său Lilian Covalenco, a considerat reclamantul că pârâta în mod deliberat și iresponsabil a neglijat obligațiile sale părintești și a pus în pericol viața și sănătatea lor.

A comunicat că la 10 februarie 2017 copilul minor xx a fost internată în Spitalul Clinic Municipal de Copii „Valentin Ignatenco” cu complicații neurologice, iar în momentul internării sale, a fost susținută doar de sora sa xx.

Din moment ce a aflat despre internarea copilului, Lilian Covalenco a luat legătura cu fiica sa xx, a transmis prin intermediul viramentului bancar banii necesari pentru tratament și achiziția medicamentelor, iar peste o săptămână a sosit în Republica Moldova pentru a asista la tratamentul și recuperarea fiicei xx.

A susținut reclamantul că în tot acest timp, deși mama Ludmila Covalenco a fost înștiințată despre internarea copilului, ultima nu a întreprins careva măsuri în vederea revenirii în țară sau asistenței financiare.

La 12 martie 2017, în Spitalul Clinic Municipal de Copii „Valentin Ignatenco” a fost internată xx cu diagnoza „xx”, perioadă în care de îngrijirea copilului s-a ocupat mama reclamantului, xx.

În aceeași ordine de idei, a enunțat reclamantul că în pofida complicațiilor de ordin medical și internării copiilor în spital, Ludmila Covalenco nu a revenit în țară,

nu s-a ocupat de îngrijirea lor, nu a acordat suport financiar, ci a neglijat cu desăvârșire obligațiile sale părintești față de copiii săi.

În aceste condiții, a considerat că stabilirea domiciliului copiilor minori cu tatăl lor Lilian Covalenco este un aspect esențial, ce a permite garantarea asigurării drepturilor copiilor și este în interesul lor.

Cu privire la decăderea din drepturi părintești, a invocat prevederile art. 67 și 62 Codul Familiei.

A menționat că prin prisma acțiunilor pârâtei, și anume abandonul copiilor, plecarea în direcție necunoscută, lipsa din țară pe o perioadă mai mare de 15 luni, absența sa la internările în spital și tratamentul urmat a copiilor minori, eschivarea de la suport financiar a familiei în întreținerea copiilor, consideră că sunt întrunite suficiente elemente pentru a o decădea din drepturi părintești.

Subsidiar, tatăl Lilian Covalenco, în lipsa mamei și unor împuterniciri expres formulate, întâmpină dificultăți esențiale în perfectarea actelor copiilor minori, reprezentarea lor în diferite instanțe și organe, fapt care aduce atingeri drepturilor și intereselor copiilor minori.

A atras reclamantul atenția și asupra comportamentului nedemn și infracțional a Ludmillei Covalenco față de Lilian Covalenco și autoritățile altor state.

Astfel, a arătat că actualmente, în cadrul Centrului Pentru Combaterea Traficului de Persoane din cadrul Inspectoratul General de Poliție, este examinată cauza penală pornită conform semnelor infracționale prevăzute de art. 362 Cod penal și anume „organizarea migrației ilegale de către un grup de persoane”. În prezenta cauză, Ludmila Covalenco este sub monitorizare, or în procesul examinării circumstanțelor plecării Ludmillei Covalenco în Israel, organele de drept au stabilit că la misiunea diplomatică au fost prezentate un șir de acte falsificate ce prezentau acordul soțului la plecare, prezența sa la interviul în cadrul audierii la misiunea diplomatică, etc.

A considerat reclamantul că toate aceste aspecte menționate justifică totalmente decăderea Ludmillei Covalenco din drepturile părintești.

În acest context reclamantul a solicitat desfacerea căsătoriei încheiate la 07 martie 2000 între Lilian Covalenco și Ludmila Covalenco, stabilirea domiciliului copiilor minori xx, născută la 04 martie 2001 și xx, născută la 22 septembrie 2011 la tatăl lor Lilian Covalenco, decăderea din drepturi părintești asupra copiilor minori xx și xx a mamei lor Ludmila Covalenco.

Prin încheierea din 04 aprilie 2018 a Judecătorei Ungheni la cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Lilian Covalenco împotriva Ludmillei Covalenco cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copilului minor și decăderea din drepturile părintești s-a conexas cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ludmila Covalenco către Lilian Covalenco cu privire la desfacerea căsătoriei.

În ședința de judecată din data de 04 aprilie 2018 Ludmila Covalenco a depus o cerere suplimentară, prin care a solicitat desfacerea căsătoriei încheiate între Lilian Covalenco și Ludmila Covalenco și determinarea domiciliului copiilor minori xx și xx cu mama, Ludmila Covalenco.

În motivarea acțiunii reclamanta a enunțat că din căsătoria cu pârâțul s-au născut copii, xx, născută la 04 martie 2001 și xx, născută la 11 septembrie 2011.

În perioada de căsătorie, în relațiile dintre soți s-a creat o atmosferă insuportabilă, de neînțelegere, deseori se certau, nu sunt compatibili în găsirea unui numitor comun și nici în soluționarea celor mai cotidiene probleme.

De facto, soții nu mai întrețin nici-un fel de relații conjugale și au devenit străini unul față de altul, iar domicilierea împreună cu Lilian Covalenco s-a transformat într-o rutină.

La toate încercările sale de a păstra această familie obținea doar rezultate negative.

Referitor la stabilirea domiciliului copiilor minori cu mama acestora, Ludmila Covalenco, a menționat că la moment copiii minori sunt atașați mai tare de mama lor decât de tata, Ludmila Covalenco are cel mai mult grijă de fete.

A accentuat că în susținerea poziției sale vine și raportul de evaluare psihologică din 02 aprilie 2018, care a stabilit că xx față de mama sa simte o anumită căldură și are o stare de securitate psihologică când sunt alături, i se poate deschide, îi spune „secrete” la ureche și vede în ea o bază de stabilitate pentru viitor. În ceea ce privește atitudinea față de tată, aceasta, este deteriorată în urma evenimentelor traumatizante la care a asistat xx. Este de menționat că aceste evenimente la moment, nu comportă un risc de traumatism sever pentru copil, însă în cazul în care acestea se vor repeta sau copilul le va percepe mult mai grav, consecințele ar putea fi destul de serioase.

În ce o privește pe xx, reclamanta a considerat că aceasta poate să comunice personal instanței de judecată cu cine din părinți ar prefera să rămână după divorț, făcând referire la norma art. 63 alin. (2), (3) Codul Familiei.

În cadrul examinării cauzei atât Ludmila Covalenco, prin intermediul avocatului Ștefan Șevciuc, cât și Lilian Covalenco au renunțat la capătul de cerere cu privire la determinarea domiciliului copilului minor xx care a atins vârsta de 14 ani, în această parte fiind încetată acțiunea înaintată de ambele părți.

Prin hotărârea din 21 august 2018 a Judecătoriei Ungheni s-a admis parțial cererea de bază depusă de Covalenco Lilian către Covalenco Ludmila privind desfacerea căsătoriei, aprecierea domiciliului copilului minor și decăderea din drepturile părintești. S-a desfăcut căsătoria încheiată între Covalenco Lilian și Covalenco Ludmila, înregistrată și trecută în registrul actelor de stare civilă cu nr. 6 la data de 07 mai 2000, la Primăria Milești raionul Nisporeni. S-a respins cerința privind aprecierea domiciliului copilului minor xx la domiciliul cet. Covalenco Lilian. S-a respins cerința privind decăderea din drepturile părintești a lui Covalenco Ludmila față de copiii săi minori xx și xx. S-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Covalenco Ludmila către Covalenco Lilian, privind desfacerea căsătoriei și aprecierea domiciliului copilului minor. S-a stabilit domiciliul copilului minor xx, născută la 11 septembrie 2011, la domiciliul mamei Covalenco Ludmila. Cheltuielile de judecată suportate în legătură cu prezenta cauză s-au lăsat pe seama părților care le-au suportat.

În susținerea soluției sale, prima instanță a reținut că în cadrul examinării prezentei cauze nu a fost confirmată eschivarea de la exercitarea obligațiilor părintești, temei prevăzut la art. 67 lit. a) Codul Familiei, or, acest fapt include acțiuni sau inacțiuni sistematice ale părintelui care pun în pericol sănătatea fizică și psihică a copilului, dezvoltarea lui morală, asigurarea condițiilor de trai și materiale, primejduiesc învățătura și instruirea copilului.

Totodată, prima instanță a accentuat că la determinarea domiciliului copilului minor condiția esențială constă în interesul superior al copilului, interes ce urmează a fi examinat prin prisma mai multor criterii consacrate CtEDO, astfel că, instanța a ținut cont de faptul că sora xx a ales să locuiască la domiciliul mamei lor, între surori este o legătură strânsă, iar creșterea lor împreună este în interesul lor, atașamentul

copiilor față de mamă, frica față de tatăl său, poziție care ar reieși din raportul de evaluare psihologică a copilului minor.

Prin decizia din 12 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Lilian Covalenco și s-a menținut hotărârea din 21 august 2018 a Judecătoriei Ungheni.

În susținerea soluției sale, instanța de apel a reținut că Lilian Covalenco a contestat hotărârea primei instanțe în partea ce ține de stabilirea domiciliului copilului minor.

În acest sens, instanța de apel a accentuat că la determinarea domiciliului copilului minor s-a ținut cont de faptul că este în interesul superior al copilului minor xx ca domiciliul său să fie stabilit cu mama sa Ludmila Covalenco, întrucât aceasta are un atașament special față de mama sa, spre deosebire de tatăl său, de care îi este frică, la fel, faptul că este în interesul minorei să locuiască împreună cu sora sa, între surori fiind stabilită o legătură strânsă.

Totodată, instanța de apel a enunțat că argumentul apelantului precum că urma să fie antrenată în proces Direcția municipală pentru protecția drepturilor copilului, sectorul Râșcani, nu poate fi reținut din moment ce la materialele cauzei a fost prezentat avizul eliberat de către Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Nisporeni și informația eliberată de Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Râșcani, mun. Chișinău, care au fost supuse aprecierii de către instanța de fond.

La 18 mai 2019, prin intermediul oficiului poștal, Lilian Covalenco, reprezentat de către avocatul Anatolie Hotineanu, a declarat recurs împotriva deciziei din 12 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului recurentul a reiterat circumstanțele expuse în fața instanțelor ierarhic inferioare, insistând că decizia instanței de apel a fost emisă cu încălcarea normelor de drept material, astfel că stabilirea domiciliului copilului minor xx cu tatăl ei Lilian Covalenco, este un aspect esențial, ce va permite garantarea asigurării drepturilor copilului și este în interesul acestuia.

La fel, recurentul a reiterat că autoritatea competentă, Direcția municipală pentru protecția drepturilor copilului, sectorul Râșcani nu a fost atrasă în proces și nu a prezentat un raport/aviz în acest sens.

Recurentul a solicitat casarea hotărârii din 21 august 2018 a Judecătoriei Ungheni și a deciziei din 12 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în partea ce ține de stabilirea domiciliului copilului minor, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 12 februarie 2019, fiind expediată participanților la proces, însă la materialele dosarului lipsește careva probe care ar indica la recepționarea de către recurent a deciziei instanței de apel.

Astfel, luând în considerare cele menționate, se apreciază că cererea de recurs depusă de către Lilian Covalenco, reprezentat de către avocatul Anatolie Hotineanu, a fost declarată în termenul legal de 2 luni, prevăzut de art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova

consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) al articolului menționat, prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că au fost aplicate eronat normele de drept material sau procedural, iar alin. (4) prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Lilian Covalenco, reprezentat de către avocatul Anatolie Hotineanu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei contestate, ci a formulat critici ce se axează asupra fondului cauzei.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a actului judecătorec recurat.

Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs. Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă. Din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În acest context, completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare

și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din CEDO (*hotărârea Trevisanato contra Italiei din 15 septembrie 2016*).

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Lilian Covalenco, reprezentat de către avocatul Anatolie Hotineanu, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 433 lit. a), 440 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție
d i s p u n e:

Recursul declarat de către Lilian Covalenco, reprezentat de către avocatul Anatolie Hotineanu, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecător

Ion Druță

judecătorii

Tatiana Vieru

Nina Vascan